

Přípravné kroky pro zavedení eura v ČR dále pokročily

Petr Zahradník

EU Office České spořitelny

EU OFFICE

Česká spořitelna, a.s.

Poláčkova 1976/2

140 00 Praha 4

tel.: +420 261 073 308

fax: +420 224 641 301

EU_office@csas.cz

<http://www.csas.cz/eu>

Petr Zahradník

+420 261 073 019

pzahradnik@csas.cz

Jan Jedlička

+420 261 073 484

jjedlicka@csas.cz

Alena Smolíková

+420 261 073 308

asmolikova@csas.cz

Přestože reálná ekonomická situace začíná stále zřetelněji nasvědčovat tomu, že zavést euro v České republice v nejbližších letech díky zhoršující se fiskální disciplíně, výrazně vyvolané hospodářskou krizí, nebude při ponechání nyní platných vstupních podmínek možné a proveditelné, aktivní pracovní přípravné činnosti týmu Národního koordinátora pro zavedení eura v České republice nejenže neustaly, ale pokračují nadále ve vysoké intenzitě, v posledním období s prioritním zaměřením na množství velmi citlivých praktických záležitostí spojených s vlastním procesem přechodu od národní měny ke společné.

Právě začátek letošního jara představoval předložení a zveřejnění další aktualizované podoby zprávy o naplňování Národního plánu zavedení eura v České republice, z něhož na následujících stránkách přinášíme nejpodstatnější body. Dokument si rovněž vytyčil cíle, jichž by v přípravných aktivitách mělo být dosaženo v průběhu roku letošního.

Výchozí stav aktualizované podoby Národního plánu je determinován skutečností, že česká vláda doposud nestanovila oficiální cílové datum přijetí společné evropské měny. Jako podklad pro rozhodnutí o tomto datu vláda pravidelně koncem roku projednává společný materiál Ministerstva financí a České národní banky Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění České republiky s euro-zónou. V posledním zpracování tohoto materiálu, kterým se vláda zabývala dne 16. prosince 2008, zpracovatelé nedoporučili v roce 2008 stanovit termín přijetí eura, a tudíž ani neusilovat v průběhu roku 2009 o zapojení české koruny do kurzového mechanismu ERM II.

Vyhodnocení plnění maastrichtských kritérií kritérium benchmark ČR

kritérium	benchmark	ČR
fiskální - saldo veřejného rozpočtu	-3 %	-1,5 %
fiskální - veřejný dluh	60 %	29,8 %
cenové	3,6 %	4,7 %
úrokové	6,2 %	4,7 %
kurzové	ERM II+	n/a

Zdroj: EU Office ČS na základě dat Eurostatu, hodnoty salda veřejného rozpočtu a veřejného dluhu jsou za rok 2008, cenové a úrokové kritérium se vztahuje k období duben 2008 až březen 2009

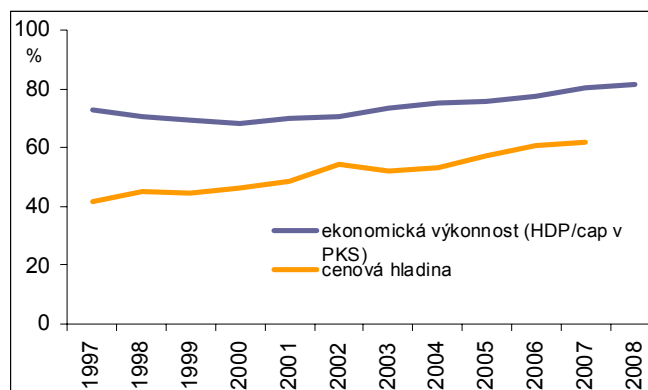
Materiál zmiňuje, že v řadě oblastí bylo dosaženo viditelného pokroku v připravenosti české ekonomiky na přijetí společné měny. Vyjma krátkodobého neplnění inflačního kritéria je konstatováno plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a příznivý vývoj v oblasti nominální i reálné konvergence.

Na pozadí plnění makroekonomických konvergenčních kritérií je tedy v České republice postupně snižován i odstup od cenové hladiny a průměrné ekonomické úrovně euro-zóny. I na trhu práce je vedle cyklického zlepšení pozorováno i částečné strukturální zlepšení. Současně je však dodáno, že v prostředí současné světové finanční krize je výhled plnění maastrichtských konvergenčních kritérií i další zvyšování dosaženého stupně sladění české ekonomiky s euro-zónou značně nejisté.

Současný stav příprav na přijetí eura v České republice se tedy vyznačuje tím, že nebylo stanoveno cílové datum. Na druhé straně byl v dubnu 2007 přijat Národní plán zavedení eura, který vymezuje základní zásady, harmonogram a institucionální zajištění celého procesu budoucího zavedení eura v České republice. Při přijetí tohoto dokumentu bylo zároveň uloženo provádět jeho aktualizaci; právě ona zpráva o naplňování Národního plánu představuje formu jeho průběžné aktualizace. Poté, co dojde ke stanovení závazného data pro zavedení eura, dozná Národní plán aktualizace zásadní.

Národní koordinační skupina přijala odpovědný a oprávněný názor, že přesto existuje řada aktivit souvisejících s budoucím přijetím eura, které je možné a účelné vykonávat s předstihem i bez znalosti závazného

Ekonomická výkonnost a cenová hladina v ČR vůči EU

Zdroj: Eurostat, EU-27 = 100 % pro oba ukazatele

termínu přechodu na společnou měnu, a tudíž že tento přístup není v rozporu s principem účelně vynaložených prostředků. Naopak, ponechávat veškeré technické práce spojené se zavedením eura až na okamžik vyhlášení cílového data by mohlo být dokonce riskantní. V řadě oblastí (státní správa, finanční sektor, informační technologie, legislativa atd.) má zavedení eura charakter složitého adaptačního procesu, který si v řadě případů vyžádá i po vyhlášení cílového data minimálně tříletou intenzivní přípravu.

Z tohoto pohledu je pak zřejmé, že je již k okamžiku vyhlášení cílového data žádoucí, aby byly k dispozici patřičné základní metodické nástroje, které by nezdržovaly a neohrožovaly „ostrý“ chod technických příprav po vyhlášení cílového data. Mimo to se již nyní ukazuje, že legislativa Evropských společenství nebo zahraniční praktické zkušenosti často neposkytují jednoznačné návody. V navrhovaných technických řešeních je proto třeba zohledňovat také domácí odborný, zájmový i politický konsensus (např. volba metody změny právního řádu, určení rozsahu zarovnávání peněžních částek, míra sankcí za nedodržování zásad ekvivalence cenových přepočtů z národní měny na eura, aj.).

Zpráva jednoznačně dokumentuje, že v roce 2008 došlo k dalšímu intenzivnímu posunu technických příprav na zavedení eura v České republice. Mezi jinými je možné uvést:

- přípravu metodického podkladu pro rozhodnutí vlády Příprava právního prostředí na zavedení eura;
- zpracování metodických materiálů, které se zabývají důležitými technickými problémy spojenými s přípravnými pracemi na zavedení eura ve finančním sektoru pod názvem Příprava finančního sektoru na zavedení společné měny eura;
- přípravu metodického textu Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen, zaměřeného na proceduru tzv. duálního označování cen v oblasti nákupů výrobků a služeb konečnými spotřebiteli, jež představuje jeden ze základních nástrojů ochrany spotřebitelů před možným zneužíváním přepočtu cen z národní měny do eura;
- zpracování materiálu Monitorování cenového vývoje v období zavádění eura, který nastiňuje metody a opatření ke sledování vývoje cen v období před a po zavedení eura;
- uspořádání mezinárodní odborné konference Deset let eura – inspirace pro Českou republiku, jež významně naplnila informační funkci a poslání významného debatního fóra na vysoké úrovni.

Pro rok 2009 si Národní koordinační skupina zvolila následující prioritní oblasti svých aktivit:

- zahájení prací na paragrafovém znění Obecného zákona;
- vypracování metodiky pro zavedení eura ve státní správě;
- zahájení přípravných prací na koncepci komunikační kampaně;
- průběžné vyhodnocování zkušeností se zavedením eura na Slovensku.

Klíčové aktivity roku 2008

Příprava právního prostředí na zavedení eura

Zavedení společné evropské měnové jednotky eura v České republice významným způsobem zasáhne do českého právního řádu. Vedle přijetí zvláštních právních předpisů se přechod na společnou evropskou měnu dotkne také velkého množství existujících právních předpisů, ve kterých jsou buď přímo uvedeny korunové peněžní částky nebo které se odvolávají na jiné veličiny (zejména úrokové sazby) bezprostředně související s existencí české koruny, jež jako národní měna zanikne.

V současné době existují dva právní názory na způsob přizpůsobení peněžních údajů uvedených v právních normách při zavedení eura.

Metoda jednorázové změny

První názor lze označit jako metodu jednorázové změny. Ta předpokládá, že ke dni přijetí eura jako nové měny budou provedeny přímé novely všech právních předpisů dotčených jeho zavedením. Tímto způsobem je usilováno o dosažení stavu, aby k uvedenému okamžiku veškeré právní normy obsahovaly částky pouze v nové měně.

Metoda postupné změny

Druhý názor lze označit jako metodu postupné změny. Zde by se jednotlivé rezorty mohly rozhodnout, které právní předpisy ve své gesci považují za nezbytné přímo novelizovat k datu zavedení eura. Zbývající právní předpisy by až do své novelizace byly aplikovány podle obecných zásad implementace práva EU, které umožňují, aby ke dni zavedení eura jako nové měny v ČR zůstala v právních normách ustanovení s korunovými částkami, jelikož by se k tomuto dni na tyto částky pohlíželo nadále jako na částky v měně euro, a to vymezené jednoznačně pomocí pevného přepočítacího koeficientu.

Pasáž se rovněž věnuje otázkám zaokrouhlování a zarovnávaní peněžních částek v právní úpravě s cílem vytvořit jednotný přístup k této problematice. Za základní princip přepočtu peněžních částek lze považovat jejich zaokrouhlování s přesností na nejbližší eurocent podle pravidel stanovených právem Evropské unie, jelikož tento přístup je zárukou, že zavedení eura proběhne jako finančně neutrální operace. Dále je v omezené míře uvažováno s tzv. zarovnávaním (např. na celá eura ve prospěch občana resp. soukromých subjektů obecně), a to zejména v těch případech, kdy by částky vzniklé zaokrouhlováním mohly občanům způsobovat nejrůznější praktické potíže. V odůvodněných a spíše výjimečných případech lze volit i zcela nové částky. Návrhy na zarovnávaní peněžních částek budou muset být vyhodnoceny také z pohledu dopadu na veřejné rozpočty.

Metodická příprava finančního sektoru na zavedení eura

Jedním z prioritních úkolů Národní koordinační skupiny pro rok 2008 bylo rozpracovat postupy finančního sektoru v procesu přechodu na euro v následujících oblastech:

- a) přechod na euro a duální označování cen na kapitálovém trhu;
- b) konverze úrokových sazeb po přijetí eura;
- c) přepočty zůstatků na účtech včetně zaokrouhlování.

Na základě provedených analýz je možné konstatovat, že přípravy finančního sektoru na zavedení eura si vyžádají věnovat pozornost následujícím oblastem:

- u některých produktů kapitálového trhu bude nutné provést zaokrouhlení na vyšší počet desetinných míst (např. podílové listy, akcie), aby bylo dosaženo dostatečné přesnosti při přepočtu;
- z důvodu specifčnosti finančního sektoru bude nezbytné vyjmout některé produkty z povinnosti duálního označování cen a peněžních částek (např. při zasílání finančních informací pomocí SMS zpráv);
- ve vybraných oblastech (např. u výpisů z účtů) budou duálně zobrazovány pouze počáteční a konečné hodnoty peněžních částek, neboť duální označování jednotlivých položek by bylo velmi náročné;
- právně zakotven bude muset být „klíč“ pro převedení referenčních úrokových sazeb České republiky na vhodné referenční úrokové sazby platné v eurozóně.

Z řady konkrétních opatření, která jsou v metodických textech diskutována, lze uvést následující:

ad a) Oblast duálního označování na kapitálovém trhu

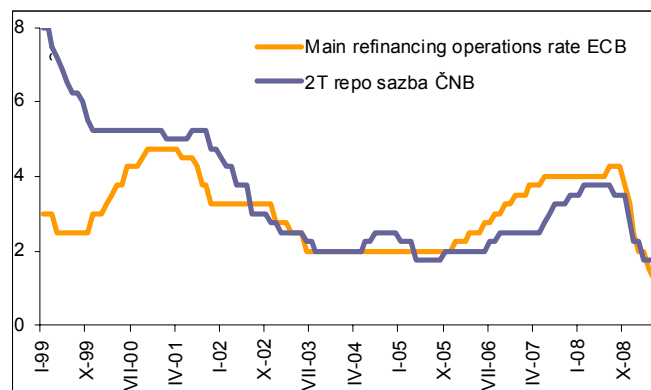
- při konverzi jmenovitých hodnot provést zaokrouhlení na 2-6 desetinných míst u akcií a 6-8 desetinných míst u podílových listů;
- tržní ceny podílových listů uvádět s přesností na 6-8 desetinných míst;
- u přepočtu základního kapitálu postupovat metodou přepočtu a zaokrouhlení „po položkách“, tj. po jednotlivých akciích;
- realizovat zaokrouhlení dluhopisů a derivátů standardně na 2 desetinná místa;
- zajistit přepočty jmenovitých hodnot cenných papírů emitenty, kteří nové hodnoty v eurech oznámí osobám vedoucím centrální a navazující evidenci; pokud emitenti přepočty neprovedou, automaticky je provedou osoby vedoucí tuto evidenci, a to s využitím největší povolené přesnosti při přepočtu;
- u vypořádání obchodů nejprve sečíst zobchodované položky, výslednou sumu následně zaokrouhlit na standardně stanovený počet desetinných míst;
- ve výpisech zákazníkům služeb uvádět konečné sumy součtů jednotlivých kategorií jak v Kč, tak eurech (stavové účty, výpisy o cash flow);
- neregulovat formu výpisů zasílaných pomocí SMS zpráv;

- zajistit povinné duální zobrazování ceníků; vydat doporučení pro poskytování informací jak v Kč, tak v eurech pro další oblasti – uzavírací kurzy, souhrnné informace o vývoji trhu, atd.

ad b) Konverze referenčních úrokových sazeb

- při nahrazení referenčních sazeb ČNB (diskontní sazba, repo sazba, lombardní sazba) využít referenční sazby Evropské centrální banky (Deposit Facility Rate, Main refinancing Operation Rate, Marginal Lending Facility Rate);
- nahradit mezibankovní jednodenní sazby CZEONIA a PRIBOR (PRIBOR O/N) „evropskou“ sazbou EONIA (jednodenní sazba EURIBOR neexistuje);
- nahradit ostatní sazby PRIBOR s delší splatností než jeden den sazbami EURIBOR.

Konverze klíčových sazeb ECB a ČNB

Zdroj: ČNB, ECB

ad c) Metodika přepočtu zůstatků na účtech včetně zaokrouhlování

- zůstatky na účtech k termínu zavedení eura přepočítat podle přepočítacího koeficientu a zaokrouhlit na nejbližší cent;
- v cenících povinně uvádět přepočítací koeficient.
- na výpisech z účtů povinně duálně uvést počáteční a koncový zůstatek;
- duálně zpracovat všechny ceníky, případně vytvořit 2 ceníky – jeden v Kč a druhý v eurech, přičemž struktura obou ceníků musí být stejná;

Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen

Duálního označování cen v oblasti nákupů výrobků a služeb konečnými spotřebiteli představuje zákonem uloženou povinnost zobrazovat po určitou dobu vybrané peněžní částky současně v českých korunách a eurech, a to podle závazných pravidel pro přepočet peněžních částek. Touto cestou je vytvářena možnost rychlého a snadného porovnání peněžních částek v původní národní měně, s jejíž kupní silou jsou občané dobře obeznámeni, a týchž částek v nové měně euro, kterou si občané postupně osvojují.

Dokument identifikuje skupiny osob, na obranu jejichž zájmů bude duální označování používáno. Těmito adresáty jsou:

- spotřebitelé, jimž duální označování napomáhá po kritickou dobu před a po zavedení eura lépe si uvědomovat kupní sílu nové měny;
- příjemci mezd, platů a zákonných dávek důchodového a sociálního systému, vůči nimž, zejména pak vůči informačně znevýhodněné skupině důchodců a dalším sociálně citlivým skupinám, duální označování umožňuje demonstrovat finanční neutralitu přechodu na novou zákonnou měnu;
- poplatníci různých poplatků a daní vůči správním orgánům a orgánům územních samosprávných celků, kterým duální označování vytváří jistotu, že zavedení eura není zneužíváno ke skrytému navyšování příjmů veřejných rozpočtů;
- obchodníci, kteří pozitivním přístupem k realizaci duálního označování svých nabídkových cen se budou chtít vymezit vůči nekalé konkurenci a kteří touto cestou budou chtít sdělovat veřejnosti, že nezneužívají zavádění eura ke zdražování.

Realizační techniky duálního označování spotřebitelských cen jsou navrhovány tak, aby nejen vhodným způsobem přispívaly k lepší orientaci občanů při přechodu na novou měnu, ale aby též nezatěžovaly povinné subjekty nepřiměřeně vysokými náklady a příliš komplikovanými pravidly. S ohledem na princip přiměřenosti nákladů bude též možné některé případy buď zcela vyjmout z povinnosti duálního označování nebo pro tyto případy použít některou ze zjednodušených technik duálního označování.

Z doporučení lze vybrat následující závěry:

- Povinnost duálního označování vznikne jeden měsíc po nabytí právní účinnosti přepočítacího koeficientu (podle stávajících zvyklostí začátkem srpna v roce předcházejícím zavedení eura) a zanikne na konci roku, ve kterém euro bude zavedeno.

- V oblasti cen výrobků a služeb budou povinnosti duálního označování podléhat pouze obchodní vztahy podnikatelů vůči spotřebitelům, nikoliv obchodní vztahy mezi státem a podnikatelskými subjekty či obchodní vztahy mezi podnikatelskými subjekty navzájem.
- Duálně zobrazená informace o ceně kusového výrobku sestává z nabídkové ceny výrobku vyjádřené v hlavní a orientační měně. Marketingové informace uváděné na duálních cenovkách mohou být uváděny pouze v hlavní měně. Duální cenovky s jednoznačným vizuálním zdůrazněním hlavní ceny před cenou orientační musí být nahrazeny novými po zavedení eura. Proti tomu duální cenovky s vizuálním nezdůrazněním hlavní ceny před cenou orientační lze po zavedení eura ponechat do okamžiku prvního přecenění výrobku, případně je lze přeměňovat při průběžném doplňování prodejních zásob.
- Orientační eurové ceny budou uváděny s přesností na centy a orientační korunové ceny budou uváděny s přesností na haléře.
- Za vstřícnou vůči zákazníkům lze považovat takovou obchodní politiku, která v období duálního označování před zavedením eura používá stejné eurové ceny pro placení i pro duální označování. Není-li toto řešení akceptováno, je povinností obchodníků zřetelným způsobem zveřejnit, jaký obchodní kurz je pro účely placení používán.
- Duální cenovka volně loženého množstevního výrobku obsahuje dvě cenové informace: měrnou cenu jednotkového množství v hlavní a orientační měně. Proti tomu duální cenovka baleného množstevního výrobku sděluje čtyři cenové informace: cenu balení a měrnou cenu, každou vyjádřenou v hlavní a orientační měně. U baleného množstevního výrobku je výpočet orientační ceny balení i orientační měrné ceny prováděn shodným způsobem, a to jejím výpočtem z odpovídající hlavní ceny pomocí pravidel pro přepočtení peněžních částek.
- Při duálním značení hodnoty nákupu se uplatní metoda zaokrouhlení výsledné částky. Na mezisoučty výsledné částky se nahlíží jako na její dílčí položky, které nemusejí být duálně zobrazovány.
- Lze-li v období před zavedením eura platit touto zahraniční měnou při obchodním kurzu odlišném od přepočítacího koeficientu, duální účtenka musí obsahovat a přehledným způsobem zobrazovat jak správně vyčíslenou eurovou orientační hodnotu nákupu spolu s uvedeným přepočítacím koeficientem, tak reálně placenou eurovou hodnotu nákupu spolu s použitým obchodním kurzem.
- Přepočítací koeficient mezi eurem a českou korunou musí být zobrazován jednoznačným, přehledným, srozumitelným, lehce přístupným a dobře čitelným způsobem, a to v plném tvaru čtyř desetinných míst včetně případných nul na posledních desetinných místech, tj. ve tvaru, v jakém byl zveřejněn v příslušném nařízení ES.

Priority pro rok 2009

Monitorování cenového vývoje v období zavádění eura

V žádné ze zemí eurozóny se sice neprokázal významnější jednorázový vliv zavedení eura na ceny, což však neznamená, že cenový vývoj v tak specifickém období není třeba ve zvýšené míře monitorovat. Podrobné statistické sledování cenového vývoje je proto jedním z klíčových nástrojů jak ověřit, že jsou jednak správně aplikována technická pravidla pro přepočtení cen z národní měny na eura a také že ze strany obchodníků nedochází k vědomému neodůvodněnému zdražování.

Podrobné sledování cenového vývoje (nejen spotřebitelských cen nebo cen výrobců v průmyslu či v zemědělském sektoru), ale případně i ostatních cenových okruhů) je proto obecně žádoucí a je i v souladu s praxí těch zemí, které již euro zavedly.

Příprava na zavedení eura jako nové národní měnové jednotky k 1. lednu příslušného roku může vyvolat také určité psychologicky podmíněné nepravidelnosti a výkyvy v chování spotřebitelů i obchodníků s potenciálním dopadem na vývoj cen – např. zvýšené nákupy ze strany obyvatelstva před termínem zavedení eura, předzásobení velkoobchodu i maloobchodu a s tím související dopady na výrobce a dovozce, apod.

Kromě toho je čtvrté čtvrtletí každého roku ve znamení zvýšené poptávky maloobchodu v souvislosti s nákupy na Vánoce a koncem roku. Z těchto důvodů se jako objektivní ukazuje specifické měření vývoje cen již od doby 6 měsíců před přijetím společné evropské měny – eura. V důsledku předvánočních a předsilvestrovských nákupů je rovněž typické následné výrazné snížení poptávky maloobchodu v prvních měsících následujícího roku. Proto je třeba k posouzení vlivu

zavedení eura na ceny detailně sledovat cenový vývoj ještě po celý rok po zavedení eura, aby se odfiltrovaly tyto s eurem nesouvisející vlivy.

Náležité monitorování cenového vývoje si vyžádá některé inovace dosavadního systému statistického sledování vývoje cen. K nejdůležitějším prvkům těchto inovací patří zvýšená periodičita sledování cenového vývoje, vytipování komodit vhodných pro zúžený spotřební koš užívaný na vyšší frekvenci monitorování cen a konečně vypracování metod, které ze zjištěného cenového vývoje oddělí vliv samotného zavedení eura od jiných vlivů.

Pro metodickou přípravu na měření vývoje různých typů cen v uvedeném období lze využít zkušeností z jiných zemí, které již tímto procesem prošly nebo procházejí. Nejaktuálnější je zkušenost Slovenska.

Internetové stránky www.zavedenieura.cz

Internet představuje významný prostředek komunikace, který nabízí možnost sdělit informace přesně, objektivně, srozumitelně a na různých úrovních odbornosti. Z tohoto důvodu byly v únoru 2008 Ministerstvem financí spuštěny v souladu s Národním plánem oficiální internetové stránky zaměřené na problematiku zavádění eura v České republice s doménou www.zavedenieura.cz.

Primárním cílem webových stránek je informovat a vzdělávat širokou veřejnost. Stránky poskytují základní faktické informace o euru a eurozóně a také o procesu zavádění eura v ČR. Představen je přijatý scénář jednorázového zavedení eura.

Příprava paragrafového znění Obecného zákona

Národní plán zavedení eura v České republice předpokládá vypracování tzv. Obecného zákona o zavedení eura v České republice. Tento zákon navazuje na základní nařízení ES, která upravují proces zavedení eura, a je hlavním právním předpisem, který vytváří předpoklady pro zajištění přechodu na jednotnou evropskou měnu v České republice.

Přijetí Obecného zákona je významnou součástí celého procesu přípravy právního prostředí na zavedení eura v České republice. Legislativní proces tohoto zákona proto musí být přizpůsoben souhrnnému harmonogramu legislativních prací. Je nezbytné, aby rezorty v okamžiku, kdy přistoupí k analýze právních předpisů dotčených zavedením eura, již byly obeznámeny s tím, které oblasti budou Obecným zákonem upraveny.

Podle navrhovaného harmonogramu legislativních prací bude analýza právních předpisů zahájena v termínu €-32 měsíců. Z toho vyplývá, že vzhledem k časové náročnosti přípravy paragrafového znění Obecného zákona a délce připomínkového řízení je potřebné zahájit práce na paragrafovém znění Obecného zákona přibližně v termínu €-38 měsíců.

Metodika přechodu státní správy na euro

K okamžiku vyhlášení data zavedení eura v České republice by bylo velmi žádoucí, aby již v té době existoval funkční projekt adaptace všech orgánů státní správy na jednotnou evropskou měnu. Jedná se o komplexní víceúrovňový problém, kdy je třeba systémově podchytit všechny potřebné návaznosti a informační toky, a to jak uvnitř jednotlivých rezortů, tak mezi nimi. Bez funkčního projektu adaptace, který by tyto otázky podchytil, by mohl být ohrožen budoucí bezproblémový přechod České republiky na jednotnou evropskou měnu.

Adaptaci jednotlivých orgánů státní správy na euro proto nelze zcela decentralizovat a metody této adaptace zcela ponechat na jejich vůli. Naopak, tyto orgány budou bezesporu právem požadovat, aby byly předem vybaveny určitým schématem pro konkrétní činnosti směřující k jejich adaptaci na euro, stejně jako budou požadovat zajištění meziresortní provázanosti těchto činností.

Lze právem očekávat, že uživatelem metodiky přechodu státní správy na euro se mohou stát též orgány územních samosprávných celků, které budou muset zvládnout adaptaci v řadě svých průřezových rolí: jako subjektů veřejné správy, podnikatelských subjektů i zaměstnavatelů.

Zavádění eura ve státní správě se dotkne zejména přizpůsobení informačních systémů, systémů řízení lidských zdrojů, interních a externích finančních toků, statistiky a účetnictví a v neposlední řadě si vyžádá také adekvátní komunikaci s veřejností nebo přizpůsobení veškeré legislativy.

Struktury zajišťující adaptaci na euro v jednotlivých orgánech státní správy (resp. jednotlivých rezortech) by měly mít podle zahraničních zkušeností i doporučení konzultačních firem podobu programového (projektového) řízení. Plánování, realizace, reportování a kontrola plnění jednotlivých úkolů (tzv. europrojektů) by měly probíhat na všech rezortech podle

jednotného systému, který by umožnil včas odhalit případné skluzy v plnění jednotlivých europrojektů, včetně vzniklých rizik a ohrožení navazujících úkolů jak uvnitř rezortu, tak pokud jde i o návaznosti mimo rezort.

Řízení programů (projektů) takového rozsahu však nutně vyžaduje systémově analytický přístup a používání vhodných automatizovaných metod, které by na všech úrovních řízení (od dílčího europrojektu až po vládu) generovaly potřebný přehled o situaci v reálném čase, včetně včasné signalizace vzniklých rizik a stupně jejich závažnosti.

Příručka připraveného podnikatele

Podnikatelský sektor je zmiňován jako hlavní příjemce výhod společné evropské měny, neboť bude těžit zejména z následujících výhod:

- odstranění kurzového rizika,
- větší cenová transparentnost,
- levnější platební styk,
- stabilnější úrokové sazby, aj.

Tyto přínosy usnadňují podnikání a zefektivňují odběratelsko-dodavatelské vztahy.

Na druhé straně při samotném zavádění eura podnikatelským subjektům vznikají nezanedbatelné jednorázové náklady: úprava informačních systémů, změny v marketingové strategii, povinnost duálního označování cen, aj. Nejlepší způsob, jak tyto náklady minimalizovat, je včas se na změnu měny připravit. Tomuto účelu budou sloužit nejrůznější metodické pomůcky a příručky, které by měly srozumitelným způsobem shrnout, co vše by firma měla při plánování příprav na zavedení eura vzít v úvahu.

Příručka bude obsahovat následující pasáže:

- Obecné informace o měně euro
- Harmonogram přechodu na euro (scénář velkého třesku, stanovení oficiálního přepočítacího koeficientu, období duální cirkulace)
- Shrnutí dopadů přijetí eura (analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb procesu zavedení eura z pohledu podnikatelů)
- Nejrůznější aspekty technické přípravy podnikatelského sektoru na zavedení eura a jejich časový plán (marketing a cenová politika, podnikové finance, bankovníctví a účetnictví, právní aspekty, adaptace informačních systémů, přizpůsobení pokladen, proškolení zaměstnanců, předzásobení novou měnou, a další)
- Tzv. checklist čili kontrolní seznam aktivit, které je nutné provést před zavedením eura
- Typové příklady zavedení eura ve vybraných podnikatelských oblastech (maloobchod, hotel, dovozní firma, aj.)

Informační brožura bude určena především zástupcům z řad malých a středních podniků, které mají sklon přípravy na zavedení eura podceňovat a odkládat na poslední chvíli, často kvůli nedostatku finančních a lidských zdrojů. Tento podnikatelský segment má také obecně malé zkušenosti se zavedením eura v jiných zemích. Naproti tomu velké firmy, které jsou vlastnický a majetkově propojeny s firmami operujícími v zemích euro-zóny, na podobná omezení většinou nenarážejí.

Odhad nákladů na zavedení eura na Slovensku ve firmách

	Počet zaměstnanců	Podíl nákladů na ročním obratu (v %)
MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY		
Mikro podnik	0 - 9	0,22
Malý podnik	10 - 49	0,29
Střední podnik	50 - 249	0,28
Průměr		0,27
VELKÉ PODNIKY		
	250 - 499	0,24
	500 - 999	0,11
	1000 a více	0,07
Průměr		0,09

Zdroj: Národní banka Slovenska

České subjekty mají tu výhodu, že řadu nejrůznějších „best practices“ procesu zavádění eura mohou čerpat z praktických zkušeností slovenských kolegů. Z tohoto pohledu je určitě výhodou společná minulost obou dvou nyní již samostatných států a z toho vyplývající podobná struktura i typ obou ekonomik. Kromě vlastního nastavení procesů a odpovědností při zavádění eura v podnikové sféře je užitečný i odhad nákladů na tento krok, který podle slovenské předlohy koresponduje s velikostí podniků.

Relativně největší náklady jsou na Slovensku odhadovány u malých podniků s počtem zaměstnanců mezi 10 a 49 osob. Naopak velké podniky mohou využít úspory z rozsahu, a proto i relativní náklady na zavedení eura jsou u nich nejnižší. Přesto ve všech případech odhady nákladů zavedení eura u slovenských firem nepřekročily 0,3 % ročního obrátu.

Přípravné práce na koncepci komunikační kampaně

Pro úspěšné zavedení eura je nezbytné, aby každý subjekt byl včas a správně informován o všech skutečnostech, které pro něj ze zavedení eura plynou. Za tím účelem bude před zavedením eura probíhat informační kampaň zaměřená na širokou veřejnost se zvláštním důrazem na specifické cílové skupiny. Samostatná informační kampaň bude připravena rovněž pro podniky a orgány státní správy a územní samosprávy. V souladu s Národním plánem zavedení eura v České republice komunikační aktivity začnou probíhat po oznámení data zavedení eura, nejpozději v termínu €-36 měsíců. Komunikační kampaň bude vycházet z komunikační strategie, pro kterou Národní plán stanoví termín zpracování k okamžiku €-30 měsíců.

Komunikační strategie představuje základní dokument, který vymezuje jednak organizační a finanční zabezpečení komunikační kampaně a dále pak podrobně rozpracovává cíle a principy komunikační kampaně. Na základě průzkumů veřejného mínění vytipovává cílové skupiny komunikační kampaně, pro které stanovuje vhodné nástroje komunikace a komunikační a distribuční kanály. Proto po oznámení termínu zavedení eura bude nezbytné učinit několik zásadních opatření: zahájit sledování veřejného mínění formou průzkumů, na jehož základě budou definovány cílové skupiny; vyhotovit dokument Komunikační strategie k zavedení eura v České republice; připravit veřejné výběrové řízení na specializovanou PR agenturu. V návaznosti na tyto úkoly se pracovní skupina NKS pro komunikaci v roce 2009 soustředí na zpracování dvou přípravných metodických textů zaměřených jednak na vyjasnění koncepce komunikační strategie a za druhé na organizačně-institucionální zázemí a zajištění komunikační kampaně. Tyto dva metodické texty zajistí včasnou a plynulou přípravu i realizaci komunikační kampaně po oznámení termínu zavedení eura v České republice.

ZÁVĚR

Rok 2009 znamená již druhý rok trvání „předpřípravného období“, které se vyznačuje tím, že se uskutečňují vybrané technické přípravy na zavedení eura v ČR bez znalosti závazného termínu, kdy bude euro zavedeno. Hlavním cílem aktivit je v maximální míře se metodicky připravit na přechod na novou měnu ve všech klíčových oblastech: přizpůsobení právního prostředí, postupy zavedení eura v hotovostní a bezhotovostní podobě, příprava státní správy a územních samosprávných celků, připravenost podnikového sektoru a sektoru domácností, komunikační kampaň. Je sledován strategický záměr, aby v okamžiku, kdy vláda rozhodne o termínu přijetí společné evropské měny, dosáhl stav metodických příprav takového stupně pokročilosti, že bude v řádu několika málo měsíců možné zpracovat a vládě předložit konkretizaci Národního plánu zavedení eura v České republice. Tato aktualizace by měla již být schopna odpovědět na převážnou většinu otázek, které při zpracování první verze Národního plánu zůstávaly otevřeny. Navazující fáze začínající okamžikem oznámení termínu zavedení eura by se pak mohla především soustředit nikoli již jen na metodické, ale na realizační aspekty technických příprav v podobě naplňování stanovených časových harmonogramů a technických postupů.